

Оцінка ефективності управління фінансовими ресурсами бюджетної організації
Рябушка Л.Б., к.е.н., доцент
ДВНЗ «Українська Академія банківської справи НБУ»
м. Суми

В умовах розвитку ринкових економічних відносин в Україні бюджетні установи виступають як частина єдиної фінансової системи. Це обумовлено наявністю товарно-грошових відносин та передбачає здійснення специфічних функцій даних організацій.

Широке використання системного підходу в наукових дослідженнях є однією з характерних рис сучасної економічної науки. Як правило, систему управління фінансовими ресурсами бюджетних організацій ототожнюють з системою управління державних фінансів. Проте, на нашу думку, система управління фінансовими ресурсами організацій бюджетної сфери повинна розглядатися як одна з підсистем фінансової системи. Таке розуміння даної системи дозволить: чітко визначити проблему та мету дослідження; вибрати правильний об'єктивний спосіб дослідження складних економічних процесів.

Особливістю оцінки ефективності системи управління фінансовими ресурсами є обсяг фінансування видатків бюджетних установ. Бюджетне фінансування видатків може здійснюватись у таких формах, як кошторисне фінансування, фінансування інвестиційних проектів, державні субсидії, субвенції, дотації, бюджетні кредити. Проте кошторисне фінансування є основною формою, за допомогою якої здійснюються видатки бюджетної установи. На рис. 1 запропоновано процес формування показників до оцінки ефективності системи управління ресурсами бюджетної установи на основі кошторисного фінансування. Дослідження оцінки ефективності системи управління фінансовими ресурсами бюджетних організацій на основі кошторисного фінансування показали, що при своїй апробованості воно має суттєві недоліки. По-перше, за такого порядку виділення фінансових ресурсів послаблюється зв'язок між результатами функціонування бюджетних організацій і грошовими надходженнями, оскільки, фінансується не обсяг робіт, зростання якості послуг чи продукції, а час присутності працівників на роботі.

По-друге, якість роботи враховується опосередковано – виходячи з рівня освіти, трудового стажу працівника, що призводить до зрівнялівки та знижує стимули до ефективності діяльності. У працівників немає зацікавленості збільшувати обсяг чи якість робіт і послуг, оскільки це не впливає на величину їхніх грошових надходжень. Крім того, в умовах нестабільної соціально-економічної ситуації в країні доречно виділити і зовнішні фактори, що впливають на оцінку ефективності системи управління фінансовими ресурсами бюджетних установ при кошторисному фінансуванні (наприклад, політичні, економічні, соціальні).

Апробацію теоретичних положень до оцінки ефективності системи управління фінансовими ресурсами було проведено на основі діяльності обласної державної телерадіокомпанії (ОДТРК). Вибір саме цього напрямку діяльності бюджетних установ обумовлений розвитком інформаційного простору в фінансовій системі, вдосконаленням місцевої інформаційної інфраструктури, забезпечення неупередженого інформування громадян, зміцнення зв'язків місцевих органів самоврядування та виконавчої влади з засобами масової інформації, надання громадськості повної та об'єктивної інформації. Результати фінансової діяльності ОДТРК наведені в табл. 1.

Рисунок 1 – Процес формування показників до оцінки ефективності системи управління фінансовими ресурсами бюджетної установи на основі кошторисного фінансування

Таблиця 1 - Результати фінансової діяльності ОДТРК за загальним та спеціальним фондом, (грн.)

Показники	2005 рік	2006 рік	2007 рік
1	2	3	4
Загальний фонд			
Отримані асигнування	1396200	1941418	2735484
Видатки загального фонду	1410374	1941493	2734789
Фінансовий результат за загальним фондом (+;-)	52454	52379	53074

Продовження таблиці 1

1	2	3	4
Спеціальний фонд			
Доходи	465016	1275299	836119
Видатки	433572	1110830	699716
Списана заборгованість, у т.ч. дебіторська (-), кредиторська (+)	-	81163	- 9
Інші видатки (депоненти)	-	-	- 62
Фінансовий результат за спеціальним фондом (+;-)	-27373	218259	354715

Одним з критеріїв ефективного використання фінансових ресурсів бюджетних установ є їх прогнозування на 2009 рік. Основним показником надходження доходів є надходження коштів від

надання платних послуг та реклами. Так, загальна сума доходів та видатків на виробництво телерадіопрограм для державних потреб згідно проекту кошторису на 2009 р. складає 5922,5 тис. грн., в тому числі за загальним фондом – 5080,0 тис. грн., та спеціальним – 842,5 тис. грн. Умовно доходи поділяються на доходи від радіомовлення та телебачення у співвідношенні 40% та 60% відповідно.

При плануванні дохідної частини кошторису на 2009 р. був врахований рівень фактичного їх виконання за останні декілька років та очікуване виконання за період, що передує плановому (2008 р.) (табл. 2).

Для підвищення здійснених розрахунків до оцінки ефективності системи управління фінансовими ресурсами державної телерадіокомпанії, на нашу думку, доцільним є необхідність організації внутрішнього аудиту. Обумовлюється це тим, що сьогодні спостерігається тенденція зростання різних видів платних послуг, які виконує телерадіокомпанія згідно зі своїми функціональними повноваженнями: виготовлення рекламних та телевізійних продуктів, розміщення сюжетів на замовлення і проведення прямих ефірів, платних передач на замовлення, відео сюжетів та інших послуг.

Таблиця 2 - Динаміка доходів ОДТРК за видами надходжень

Доходи за видами надходжень	Сума надходження доходів (тис. грн.)				
	2005	2006	2007	2008	2009 прогноз
Доходи радіомовлення – всього, в т.ч.	302,1	408,2	377,6	296,3	382,5
- від виборчої компанії	-	123,2	88,6	-	-
- від платних програм	82,6	68,8	65,0	70,3	137,5
- від рекламної діяльності	208,1	201,8	210,0	211,0	225,0
- від концертної діяльності	11,4	14,4	14,0	15,0	20,0
Доходи телебачення – всього, в т.ч.	155,9	831,9	462,0	331,0	460,0
- від виборчої компанії	-	512,2	150,0	-	-
- від платних програм	119,9	189,8	195,0	205,0	260,0
- від рекламної діяльності	27,8	119,9	117,0	126,0	200,0
- від концертної діяльності	8,2	10,0	-	-	-
Разом (від основної діяльності)	458,0	1240,1	839,6	627,3	842,5
Доходи від реалізації майна	6,7	4,2	-	-	-
Загальна сума доходів	464,7	1244,3	839,6	627,3	842,5

Вирішення проблем правового й методологічного забезпечення внутрішнього аудиту дасть можливість створити: принципово нову систему фінансового контролю; вдосконалити нормативно-правову базу державного фінансового контролю; впровадити сучасний методичний, логічний, матеріально-технічний та інформаційний ефективний контроль за використанням фінансових ресурсів бюджетних установ.